

ВІДГУК

офіційного опонента кандидата економічних наук
Белобородової Марії Валеріївни

на дисертаційну роботу Ліхоти Олександра Валерійовича
на тему «Організаційно-економічний механізм діагностики та управління
розвитком промислових підприємств», представлену на здобуття наукового
ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – Економіка
та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)

Актуальність теми дисертаційної роботи

Важливість постійного аналізу науково-методичних підходів до організаційно-економічного механізму діагностики та управління розвитком підприємства пов'язана зі зміною світових економічних тенденцій та особливостей ділового оточення вітчизняних підприємств, збільшенням їх ринкової позиції і погіршенням фінансово-економічного стану. Прийняття управлінських рішень в умовах переорієнтації ринків збуту, трансформації ділових зв'язків, зменшення ліквідності та загальної кризи платежів, потребує більш чітких стратегічних напрямів, які будуть враховувати особливості поточних проблем та вагомість майбутніх перспектив.

Промислові підприємства, що не зможуть збалансувати власні процеси розвитку із вимогами зовнішнього середовища, втратять як конкурентоспроможність, так і прибутковість взагалі. Протиріччя, які виникають в процесі ухвалення рішень стосовно напрямів управління розвитком промислових підприємств визначають необхідність використання організаційно-економічних механізмів діагностики з урахуванням умов впливу негативних тенденцій зовнішнього середовища. Відсутність дієвих механізмів управління на промислових підприємствах поступово призведе до невизначеності майбутнього розвитку, що продукує погіршення опору загрозам діяльності в умовах кризи.

В такій ситуації обґрунтування теоретико-методичних засад, розробка концептуальних положень та практичних рекомендацій щодо організаційно-економічного механізму діагностики та управління розвитком промислових підприємств, в рамках окремого наукового дослідження Ліхоти Олександра

ДВНЗ «ІНТУ»
ДАТА НАДХОДЖЕННЯ
07.09.2021
№ 556 - 67/86

Валерійовича, є актуальним і становить як науковий, так і прикладний інтерес.

Наукова цінність проведеного дослідження посилюється положеннями проекту Стратегії розвитку промисловості в Україні на період до 2025 року, затвердження якого має створити передумови для відновлення промислового потенціалу держави, поширення науково-технологічного прогресу та зміцнення конкурентних позицій промислових підприємств.

У дисертації поставлено і вирішено низку завдань: уточнено поняттєво-категоріальний апарат дослідження шляхом визначення сутності термінів; сформовано теоретико-методичний фундамент управління розвитком промислових підприємств; узагальнено організаційно-економічний механізм діяльності промислових підприємств; розвинуто науково-методичний підхід діагностики рівня управління розвитком промислових підприємств; удосконалено концептуальні положення організаційно-економічного механізму діагностики та управління розвитком промислових підприємств; здійснено прогнозування стратегічних сценаріїв розвитку промислових підприємств на подальшу перспективу.

Об'єктом дослідження є процеси організаційно-економічного механізму діагностики та управління розвитком промислових підприємств.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних методів діагностики та концептуальних положень щодо управління розвитком промислових підприємств.

Зв'язок дисертації з науковими програмами, планами та темами

Дисертаційна робота пов'язана з планом науково-дослідних робіт кафедри менеджменту та поведінкової економіки Донецького національного університету імені Василя Стуса, Міністерства освіти і науки України (м. Вінниця) за темою: «Методологія конвергентного менеджменту інноваційного розвитку регіональних економічних систем» (номер державної реєстрації 0117U004138, 2017-2021 рр.), де дисертантом було удосконалено науково-методичний підхід діагностики рівня управління розвитком

промислових підприємств, який на відміну від існуючого, побудовано за допомогою методики системно-структурного аналізу побудови функціональних груп показників, що дало змогу спрогнозувати та обґрунтувати оптимальні по рівню життєздатності сценарії розвитку досліджуваних підприємств.

Ступінь обґрунтованості й достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

За результатами ретельного вивчення положень та змісту дисертаційної роботи, автореферату та наукових публікацій автора дає підстави для наступного висновку: теоретико-методичні положення, практичні висновки і рекомендації, сформульовані дисертантом, є достовірними, що, також підтверджено використанням загальнонаукових і спеціальних методів дослідження: історико-економічного, теоретичного узагальнення, системного та економіко-статистичного аналізу, статистичного, фінансового, функціонального аналізу, концептуального та структурно-логічного, економіко-математичного моделювання.

Джерельна база дослідження охоплює значну кількість зарубіжних і вітчизняних теоретичних досліджень, аналітичних робіт, нормативно-правових документів, статистичної інформації, які підтверджують обґрунтованість наукових положень та методичних рекомендацій. Про достовірність та достатню обґрунтованість положень та висновків дисертації також свідчить і їх оприлюднення в 8 наукових публікаціях, а також використання розробок автора в практичній діяльності промислового підприємства ТОВ «Укргазнафта», у практичній роботі Управління економічного та інвестиційного розвитку Слов'янської міської ради, у ПВНЗ «Науково-навчальний інститут економіки і права» та навчальному процесі Донецького національного університету імені Василя Стуса Міністерства освіти і науки України та Донецького інституту ПрАТ Вищий навчальний заклад «МАУП».

Наукова новизна результатів дисертаційної роботи

Елементи сформульованої у дисертації наукової новизни поглиблюють теоретичні положення та методику стратегічного управління збалансованим розвитком промислових підприємств України в нестабільних умовах господарювання.

В результаті підтвердження достовірності висунутих припущень автор забезпечує внесок у розвиток економічної теорії та методики в частині:

удосконалено:

– концептуальні положення організаційно-економічного механізму діагностики та управління розвитком промислових підприємств, які на відміну від наявних, враховують теоретико-методичний фундамент, діагностичний рівень та управлінські механізми, що дозволяють спрогнозувати три сценарії розвитку на подальшу стратегічну перспективу та досягнути економічного ефекту (С.125-138);

– науково-методичний підхід діагностики рівня управління розвитком промислових підприємств, який на відміну від існуючого, побудовано за допомогою методики системно-структурного аналізу функціональних груп показників, які найбільш повно відображають поточну фінансову, виробничу, маркетингову діяльність, що дозволяє провести діагностику рівня управління розвитком промислових підприємств, спрогнозувати та обґрунтувати оптимальні по рівню життєздатності сценарії розвитку досліджуваних підприємств (С.90-101);

– підхід до обґрунтування стратегічних сценаріїв розвитку промислових підприємств за допомогою побудови трендових залежностей рівня обраних факторів шляхом аналізу коефіцієнтів детермінації з метою вибору найкращої залежності, які на відміну від існуючого, дозволяють виявити найбільш необхідні ефективні управлінські механізми для досягнення стратегічних цілей та визначити аспекти для реалізації концептуальних положень організаційно-економічного механізму діагностики та управління розвитком промислових підприємств (С.139-155);

набуло подальшого розвитку:

– поняттєво-категоріальний апарат дослідження шляхом уточнення сутності термінів «управління підприємством» та «розвиток підприємства», що дозволило визначити зміст поняття «управління розвитком підприємства» яке, на відміну від наявних, визначається як: сукупність управлінських дій, акумулювання ресурсних можливостей підприємства, процес який має циклічний характер, заходи, що направлені на якісне зростання підприємства у майбутній стратегічній перспективі, що дало змогу сформуванню теоретико-методичний фундамент управління розвитком промислових підприємств (С.40-48);

– теоретико-методичний фундамент управління розвитком промислових підприємств підґрунтя якого складає систематизація наукових поглядів понятійного апарату дослідження за складовими: місія, об'єкт, функції, принципи, фактори, інструменти, методи, орієнтація у часі, що надало змогу провести логічний зв'язок між ключовими поняттями та базовими визначеннями (С.51-56);

– організаційно-економічний механізм діяльності промислових підприємств, який на відміну від існуючого, складається з сьома взаємопов'язаних блоків управління, а саме: фактори зовнішнього середовища; мета; вхід; керуюча та керована система; механізми управління; стратегії розвитку; вихід, що дозволяє сформуванню комплекс управлінських дій та надає можливість обирати відповідні стратегії для досягнення належного рівня ефективності функціонування (С.56-73).

Науково-практична значимість результатів дослідження

Науково-практична значимість результатів дисертаційної роботи Ліхоти Олександра Валерійовича полягає в можливості практичної реалізації запропонованих теоретико-методологічних підходів й рекомендацій з формування організаційно-економічного механізму діагностики та управління розвитком промислових підприємств.

Результати дослідження, висновки і рекомендації, що містяться у роботі, схвалені, апробовані та використовуються у практичній діяльності, а саме: концептуальні положення організаційно-економічного механізму діагностики та управління розвитком промислових підприємств, які на відміну від наявних, враховують теоретико-методичний фундамент, діагностичний рівень та управлінські механізми, що дозволяють спрогнозувати три сценарії розвитку: організації управління та реалізації бізнес-процесів; мотивації та стимулювання кадрового потенціалу; мінімізації негативних факторів ризику використовуються у ТОВ «Укргазнафта» (довідка 171/21 від 22.01.2021 р.), теоретичні положення дисертаційної роботи використані у практичній роботі Управління економічного та інвестиційного розвитку Слов'янської міської ради (акт впровадження від 17.12.2020 р.), теоретико-методичні пропозиції щодо удосконалення концептуальних положення організаційно-економічного механізму діагностики та управління розвитком промислових підприємств мають практичну цінність та використовуються у ІВНЗ «Науково-навчальний інститут економіки і права» (довідка 135/21 від 15.01.2021 р.).

Результати дослідження використовуються в навчальному процесі Донецького національного університету імені Василя Стуса, Міністерства освіти і науки України при викладанні навчальних дисциплін «Менеджмент», «Прийняття управлінських рішень», «Корпоративний менеджмент» (довідка 02/01.1.3-431 від 12.01.2021 р.); впроваджено у навчальний процес кафедри економіки та менеджменту Донецького інституту ПрАТ «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна академія управління персоналом» при проведенні лекційних та семінарських занять дисциплін: «Адміністративний менеджмент», «Стратегічне управління», «Операційний менеджмент» (довідка №01-13/23 від 25.03.2021).

Повнота викладу в публікаціях наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Положення наукової новизни, висновки та рекомендації, сформульовані

автором в дисертації, достатньо апробовані. Основні положення, висновки й результати дисертації опубліковано в 8 наукових працях, з яких: 5 статей, 4 з яких - у наукових фахових виданнях ВАК України з економічних наук та входять до міжнародних наукометричних баз, 1 стаття - у закордонному виданні. Обсяг публікацій – 1,74 д. а., з них особисто автору належать 1,74 д. а. Повнота викладу основних результатів дисертаційної роботи відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України щодо публікацій основного змісту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

Зауваження до змісту й оформлення дисертаційної роботи

Оцінюючи позитивно дану дисертаційну роботу, слід констатувати, що вона не позбавлена певних зауважень та дискусійних положень.

1. На рис. 1.16, с. 72 підрозділу 1.3 дисертації наведено схема організаційно-економічного механізму діяльності промислових підприємств. Потребує додаткового пояснення, ступінь універсальності для промислових підприємств, що відрізняються видами економічної діяльності та розміром.

2. Аналіз, проведений у п. 2.1 (с. 76-89) «Дослідження тенденцій та сучасний стан розвитку промислової галузі» вказує на наявність очевидних зв'язків між показниками, що характеризують економічну діяльність промислових підприємств України, але з тексту підрозділу не зрозуміло, яке застосування ці закономірні зв'язки мають до вивчення організаційно-економічного механізму діагностики та управління розвитком промислових підприємств.

3. За змістом третього розділу дисертації «Концептуальне бачення організаційно-економічного механізму діагностики та управління розвитком промислових підприємств» доцільно було б представити загальний концептуальний механізм шляхів удосконалення, що дало б змогу наочно відобразити загальну картину перспективних зрушень теоретико-методичного характеру.

4. Запропоновані наукові пропозиції автора щодо оцінювання рівня

управління розвитком промислових підприємств не враховують оцінку такого чинника, як – ризик. Адже в сучасних умовах функціонування підприємств під впливом ризику суттєво буде змінюватися критерії прийняття рішень, щодо управління розвитком проте зазначений аспект не враховано в пропозиціях автора

5. Автором у дисертації не відображено нормативно-правове забезпечення формування та реалізації стратегій розвитку промислових підприємств в Україні, адже стратегічне управління функціонуванням та розвитком промислових підприємств має свої особливості і відрізняється певними нормативно-правовими вимогами, що висуваються до особливостей здійснення даного виду економічної діяльності.

Відповідність дисертації вимогам

«Порядку присудження наукових ступенів»

Дисертаційна робота Ліхоти Олександра Валерійовича на тему «Організаційно-економічний механізм діагностики та управління розвитком промислових підприємств», відповідає паспорту спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності) і вимогам пп. 9, 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою КМУ від 24.07.2013 р. № 567, зі змінами і доповненнями, затвердженими Постановами КМУ від 19.08.2015р. № 656 та від 30.12.2015р. № 1159.

Положення автореферату повністю відображають основні висновки і рекомендації дисертації та є ідентичними результатам дисертації. Наукові положення мають достатній рівень обґрунтованості, їх достовірність і новизна є об'єктивними та відображають підхід здобувача до розроблення й поглиблення теоретико-методичних і прикладних засад забезпечення ефективного організаційно-економічного механізму діагностики та управління розвитком промислових підприємств.

Загальний висновок. Дисертація Ліхоти Олександра Валерійовича є завершеним самостійним науковим дослідженням, характеризується високим теоретико-методичним та прикладним обґрунтуванням висновків та результатів, дозволяє вирішити таку важливу наукову проблему, як обґрунтування теоретико-методичних засад, розробка концептуальних положень та практичних рекомендацій щодо організаційно-економічного механізму діагностики та управління розвитком промислових підприємств. Тому Ліхота Олександр Валерійович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри туризму
та економіки підприємства
Національного технічного університету
«Дніпровська політехніка»
Міністерства освіти і науки України
(м. Дніпро)

М.В. Белобородова

Підпис *Белобородової М.В.*
засвідчую:
вчений секретар
Вченої ради *Т.М.*
Галюченко Т.М.

